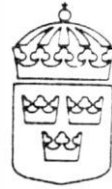

Motion till riksdagen

1989/90:N67

av Per Gahrton (mp)

med anledning av prop. 1989/90:125 Förslag om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1989/90

Mot.
1989/90
N67-71

1. NEX-projektet avstyrks av enig miljöopinion

När nu NEX-projektet efter ett flertal dödförklaringar åter dyker upp som gubben i lådan kan man konstatera att det fortfarande rör sig om ett miljöpolitiskt lik.

Alla remissinstanser med miljökunskap och förankring i miljörörelsen har än en gång avstyrkt projektet, trots att det nu presenteras i nya förklådnader.

Naturvårdsverket har i sitt remissyttrande påpekat att "anläggningen såsom ansökan nu är utformad inte är förenlig med de beslut som tagits om hur kärnkraften skall ersättas". Verket menar att NEX-projektet strider såväl mot det riksdagsbeslut som fattades efter folkomröstningen om kärnkraften 1980 om satsning på "varaktiga, helst förnybara och inhemska, energikällor med minsta möjliga miljöpåverkan", som riksdagsbeslutet 1988 om att utsläppen av koldioxid inte får öka.

Naturskyddsföreningen instämmer med naturvårdsverket och "vidhåller sin uppfattning att någon förgasningsanläggning för fossila bränslen inte bör komma till stånd i Nynäshamn vare sig i tidigare eller nu aktuell utformning".

Miljöcentrum hävdar att projektet innebär ett så omfattande slöseri med naturresurser (på grund av omfattande kylvattenutsläpp) att det strider mot 1 kap. 1 § lagen om hushållning med naturresurser m.m. Miljöcentrum påpekar också att det planerade koldioxidutsläppet blir ett av de största av enskilda sådana utsläpp i Sverige.

Boverket avstyrker med hänvisning till att projektet "inte utnyttjar de specifika lägesförutsättningarna bättre".

Länsstyrelsen i Stockholms län avstyrker eftersom man menar att det senaste NEX-projektet avviker "negativt från tidigare ansökningar både beträffande verkningsgrad och miljökonsekvenser totalt sett i länet".

Miljöpartiet i Nynäshamn anför en lång rad globala, nationella, regionala och lokala miljöskäl mot NEX-projektet. Bland de lokala skälen märks "det olösta problemet med avsättning för slagen", "de stora utsläppen av miljöstörande ämnen till havet", samt "ökningen av avgasutsläpp i kommunen på grund av den stora mängden lastbilar" som kommer att behövas för tillkommande transporter.

AB Himmelsö, som är närmaste granne till ett eventuellt NEX, påpekar

att "nedsmutsning av natur och boendemiljö från kol- och slagsgoft blir allvarlig i ett unikt vackert och sårbart område som hitills sluppit detta".

Det är anmärkningsvärt att regeringen i propositionen inte med ett enda ord omnämner ett enda av dessa tungt vägande miljösinade remissyttrandanden!

2. "Koncessionsnämnd för miljöadvokaty"r

Däremot omnämner regeringen att *koncessionsnämnden för miljöskydd* den 30 november 1989 tillstyrkt projektet. Det bör då noteras att denna nämnd i ett tidigare yttrande (1988) öppet trotsade riksdagens beslut.

I sitt yttrande över då aktuell NEX-ansökan skrev nämnden angående riksdagsbeslutet om stopp för ökning av koldioxidutsläpp följande:

"I den mån riksdagen genom berörda beslut avsett att binda förvaltningsmyndigheter till att besluta på visst sätt i de ärenden som för närvarande är anhängiga detta torde stå i strid med reglerna i 11 kap regeringformen".

I klartext betyder detta att koncessionsnämnden ansåg sig kunna strunta i riksdagsbeslutet av den 7 juni 1988 eftersom detta icke hade formen av lag.

Givetvis kan riksdagen inte lägga sig i ett enskilt koncessionsärende. Men koncessionsnämnden har att tillämpa miljöskyddslagen och därvid väga "betydelsen av störningens verkningar" mot "nyttan av verksamheten". (5 §)

Det är intressant att ett stort antal myndigheter, som yttrat sig i NEX-ärendet, tar för givet att riksdagens koldioxidbeslut har legal bärkraft. Trots att riksdagen av formella skäl icke ansett sig kunna bifalla en motion av mig (1988/89:Jo806) i detta ärende, tycks koncessionsnämnden ha förstått att den tidigare gick för långt i att "kvälja riksdagsbeslut" och betraktar tydligen numera riksdagens koldioxidbeslut som mer än en nullitet. I stället påstår nämnden att koldioxidutsläppen vid NEX skulle kompenseras av "bortfall av motsvarande produktion i andra verk med större mängd koldioxid per producerad kilowattimme". Detta är dels en ren gissning, dels ett energipolitiskt ställningstagande till förmån för en linje som innebär att den totala energiförbrukningen inte skall minska. Koncessionsnämnden fortsätter alltså i realiteten att sätta sig över folkviljan genom avancerad manipulativ miljöadvokaty.

3. Riksdagen fastställer miljöpolitikens inriktning

Koncessionsnämnden har att tillämpa lag inom det tolkningsutrymme som bl.a. framkommer i de s.k. förarbetena. Till förarbetena hörde av riksdagen bifallna propositionerna, liksom riksdagens egna uttalanden i form av utskottsbetänkanden. Vid tolkning av lagtext, som ger utrymme för tolkning, ingår självfallet också tillkommande relevanta riksdagsuttalanden i underlaget för tolkning. Sådan är svensk juridisk praxis.

Koncessionsnämndens agerande visar att ny miljölag och ny koncessionsnämnd behövs för att riksdagens miljöbeslut skall kunna genomföras enligt intentionerna.

Genom att avslå regeringens förslag att bemyndiga Vattenfall att förvärva

aktier i NEX, kan riksdagen här på ett grundlagsenligt sätt dels förhindra en miljöskandal, dels markera vilken instans i Sverige som i demokratisk ordning fastlägger miljöpolitikens huvuddrag.

Mot. 1989/90
N67

4. NEX – täckmantel för SAKAB 2?

Miljö- och byggnadsnämnden i Nynäshamn vill i sitt remissyttrande "poängtera att anläggningen inte får fungera som destruktionsanläggning för miljöfarligt avfall".

Aktionsgruppen för ett kolfritt Nynäshamn påpekar i en analys av NEX-projektet att koncessionsnämndens tillstyrkan är utformad så att den kan "tolkas som om landet inte har något behov eller utrymme för ett NEX utan spillvärmeleveranser". Men några spillvärmeleveranser tycks inte bli av. Varför anses det ändå angeläget att projektet kommer till stånd? Aktionsgruppen fragar: "Är det kanske så att bakom kulisserna står ett SAKAB 2 och gläntar på dörren."

Faktum är att SAKAB 2-utredaren har angett att idealläget vore en plats på ostkusten ett stycke söder om Stockholm. Oron för att NEX inte är något annat än ett förstadium till SAKAB 2 är mycket stor i Nynäshamsregionen. I den mån NEX-anhängarna avvisar dessa farhågor som ogrundade, bör de vara oförhindrade att genom särskilt tillkännandegivande lugna alla de som oroas av SAKAB-ryktena.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga Vattenfall att förvärva aktier i Nynäs Energy Chemicals Complex NEX AB.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att NEX-projektet om det genomförs icke får utnyttjas för den planerade s.k. SAKAB 2-anläggningen.

Stockholm den 3 april 1990

Per Gahrton (mp)